

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-390/12
Robert Pflieger κ.λπ.

[αίτηση του Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (vun Landesverwaltungsgericht Oberösterreich) για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Άρθρο 56 ΣΛΕΕ — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άρθρα 15 έως 17, 47 και 50 — Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία, επιχειρηματική ελευθερία, δικαίωμα ιδιοκτησίας, δικαίωμα πραγματικής προσφυγής σε αμερόληπτο δικαστήριο, αρχή ne bis in idem — Άρθρο 51 — Πεδίο εφαρμογής — Εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης — Τυχικά παιχνίδια — Περιοριστική νομοθεσία κράτους μέλους — Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις — Επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος — Αναλογικότητα»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 30ής Απριλίου 2014

- 1. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Όρια — Διαφορά που δεν αφορά μια αμυγώς εσωτερική κατάσταση — Εφαρμογή του άρθρου 56 ΣΛΕΕ*
(Άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 267 ΣΛΕΕ)
- 2. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραδεκτό — Όρια — Ερωτήματα προδήλως άσχετα με την υπόθεση και υποθετικά ερωτήματα υποβαλλόμενα σε πλαίσιο που αποκλείει τη δυνατότητα να δοθεί χρήσιμη απάντηση — Ανάγκη παροχής στο Δικαστήριο επαρκών διευκρινίσεων σχετικά με το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο*
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)
- 3. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Όρια — Αίτηση ερμηνείας του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης — Εθνική ρύθμιση που ενέχει συνδετικό στοιχείο με το δίκαιο της Ένωσης — Περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος — Προϋπόθεση είναι η τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου*
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 51 § 1)
- 4. Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Περιορισμοί — Τυχικά παίγνια — Εθνική ρύθμιση που απαγορεύει την εκμετάλλευση παιγνιομηχανημάτων για την οποία δεν έχει χορηγηθεί προηγουμένως διοικητική άδεια — Δικαιολογητικός λόγος — Μείωση των ευκαιριών συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια και καταπολέμηση της εγκληματικότητας — Υποχρέωση τήρησης των κριτηρίων της αναλογικότητας και της μη ύπαρξης διακρίσεων — Προϋποθέσεις — Πραγματική επιδίωξη της επίτευξης αυτών των σκοπών — Δεν υφίσταται*
(Άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 267 ΣΛΕΕ)

5. *Θεμελιώδη δικαιώματα — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Περιορισμός της άσκησης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται με τον Χάρτη — Ελευθερία του επαγγέλματος, επιχειρηματική ελευθερία και δικαίωμα ιδιοκτησίας — Αδικοιολόγητος ή δυσανάλογος περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών — Ανεπίτρεπτος και από την άποψη του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη*

(Άρθρο 56 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 15, 16, 17 και 52 § 1)

6. *Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Περιορισμοί — Τυχερά παίγνια — Εθνική ρύθμιση που απαγορεύει την εκμετάλλευση παιγνιομηχανημάτων για την οποία δεν έχει χορηγηθεί προηγούμενος διοικητική άδεια — Ασυμβίβαστο με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ — Επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες — Δεν επιτρέπεται*

(Άρθρο 56 ΣΛΕΕ)

1. Βλ. το κείμενο της απόφασης.

(βλ. σκέψεις 21-24)

2. Βλ. το κείμενο της απόφασης.

(βλ. σκέψεις 26, 27)

3. Εφόσον μια εθνική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί αίτησης προδικαστικής απόφασης, οφείλει να παρέχει όλα τα στοιχεία ερμηνείας που είναι αναγκαία προκειμένου το εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν η ρύθμιση αυτή είναι σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων τον σεβασμό διασφαλίζει το Δικαστήριο.

Συγκεκριμένα, όταν ένα κράτος μέλος επικαλείται επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος ως δικαιολογητικό λόγο για μια ρύθμιση που μπορεί να παρακωλύσει την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ο δικαιολογητικός αυτός λόγος, τον οποίο προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης, πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, ιδίως δε των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία έχουν κατοχυρωθεί πλέον με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, η επίμαχη εθνική ρύθμιση θα μπορεί να εμπίπτει στις προβλεπόμενες εξαιρέσεις μόνον εφόσον είναι σύμφωνη με τα θεμελιώδη δικαιώματα, των οποίων την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο.

Όταν διαπιστώνεται ότι μια εθνική ρύθμιση μπορεί να παρακωλύει την άσκηση μιας ή περισσότερων από τις θεμελιώδεις ελευθερίες που κατοχυρώνονται με τη Συνθήκη, για τη ρύθμιση αυτή μπορεί να ισχύσει ως δικαιολογητικός λόγος της παρακώλυσης αυτής κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης μόνο εφόσον αυτό είναι σύμφωνο με τα θεμελιώδη δικαιώματα, των οποίων την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο. Αυτή η υποχρέωση συμφωνίας με τα θεμελιώδη δικαιώματα εμπίπτει προφανώς στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, άρα και του Χάρτη. Επομένως, όταν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί τις εξαιρέσεις που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης ως δικαιολογητικό λόγο της παρακώλυσης μιας από τις θεμελιώδεις ελευθερίες που κατοχυρώνει η Συνθήκη, πρέπει να γίνεται δεκτό ότι το κράτος μέλος «εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης», υπό την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη.

(βλ. σκέψεις 33, 35, 36)

4. Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιβαίνει στο άρθρο αυτό η εθνική ρύθμιση που απαγορεύει την εκμετάλλευση παιγνιομηχανημάτων για την οποία δεν έχει χορηγηθεί προηγούμενος διοικητική άδεια, εφόσον η ρύθμιση αυτή δεν έχει ως πραγματικό σκοπό την προστασία των παικτών

ή την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και δεν ανταποκρίνεται όντως στη μέριμνα για μείωση των ευκαιριών συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια ή για καταπολέμηση, με συνέπεια και σύστημα, της συναφούς προς τα παιχνίδια αυτά εγκληματικότητας.

(βλ. σκέψη 56 και διατακτ.)

5. Κανείς άλλωστε αδικαιολόγητος ή δυσανάλογος κατά το άρθρο 56 ΣΛΕΕ περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιτρέπεται, δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε σχέση με τα άρθρα 15 έως 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(βλ. σκέψη 59)

6. Όταν έχει θεσπιστεί μια περιοριστική ρύθμιση στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών και η εν λόγω ρύθμιση είναι ασυμβίβαστη με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, η παράβαση της ρύθμισης αυτής από έναν επιχειρηματία δεν επιτρέπεται να επισύρει την επιβολή κυρώσεων.

(βλ. σκέψη 64)